

WYKAZ PROMOWANYCH NA WYDZIALE
TEOLOGICZNYM UNIW. JAGIELL. W LATACH 1796—1939

Ogłoszona przed dziesięcioma laty przez Henryka Barycza metryka promowanych Wydziału Teologicznego U. J. z lat 1639—1741¹, udostępniła 91 nazwisk teologów doktoryzowanych w tym okresie i zanotowanych w systematycznie prowadzonej podówczas metryce. Z następnego, długiego, bo blisko 70-letniego okresu, nie posiadamy zachowanych, tego rodzaju specjalnych, zwartych wykazów. Istniał podobno jakiś, bliżej dziś nie znany, wykaz sprzed 1809 r., do którego zniknięcia przyczynili się benedyktyni wiblingscy, mający za sobą niechlubną działalność germanizacyjną na Wydziale Teologicznym w okresie 1806—1809. Dlatego też po przyłączeniu Krakowa do Księstwa Warszawskiego założono nową matrikulę, która zachowała się w aktach w postaci szczątkowej, a która obejmuje lata 1809—1815. Niezależnie od tego źródła, rozporządzamy jeszcze tzw. *Liber sessionum* Wydziału Teolog.², która na przestrzeni po 1845 r. przynosi wiele wiadomości o promowanych i którą obficie

¹ „Nasza Przeszłość” 1947, III, s. 185—212 i odb. s. 28.

² Archiwum U. J. rkps nr 393 „Sessiones Sacri Collegii Theologici” (protokoły posiedzeń Szkoły Teolog. Kolegium Moralnego Szkoły Gł. Kor. z lat 1780—1803 oraz wykaz promowanych na stopień doktora teologii z r. 1809—1845) oraz akta Wydziału Teolog. „Liber sessionum 1815—1852” i akta Senatu Akadem. U. J. fasc. nr 2/2 „Rygorozą Wydz. Teolog.” Znajdująca się tutaj matrikuła nosi tytuł: „Maticula Doctorum Sacrae Theologiae in Universitate Cracoviensi” (którą wcielił do aktów 29 V 1815 dziekan ks. Górnicki) jest poprzedzona następującą charakterystyczną uwagą: „Hoc anno millesimo octingentesimo nono die 14 Novembris, cum vi Tractatus Viennensis, Galicia cum Urbe Metropoli Cracovia restituta fuit, iunctaque Ducatu! Varsaviensi, sub Clementissimo ac Augustissimo Frederico Augusto Rege Saxoniae, Principe Varsaviensi, Patres Benedictini Vibligenses stante regimine Austriaco, Facultatem Theologicam in Universitate Cracoviensi occupantes, cedendo Cracovia simul secum Maticulam Doctorum Facultatis Theologiae asportarunt; hac de causa in hoc libro nomina Doctorum ab Epocha pacis Tractatusque Viennensis solummodo scripta reperiuntur”.

wyzyskał ks. Glemma w swojej monografii poświęconej dziejom Wydziału Teologicznego (zob. niżej).

Interesujący nas na tym miejscu problem: komu udzielono stopnia doktora na Wydziale Teolog. w latach 1796—1845, został ujęty w wspomnianej monografii ks. Glemmy³ i tam znajdujemy opublikowane nazwiska promowanych księży, daty ich promocji, tytuły niektórych prac doktorskich oraz mnóstwo szczegółów biograficznych⁴. Jakkolwiek uniwersytet i jego wydziały znalazły się w nowej sytuacji organizacyjno-dydaktycznej, narzuconej po trzecim rozbiornie przez austriackie władze polityczne i oświatowe, to przecież niektóre czynności urzędowe na Wydziale Teologicznym, a m. in. i nadawanie stopnia doktora odbywały się jeszcze ciągle według dawniej stosowanego trybu, kiedy kwestie habilitacji, czy obsady katedr łączyły się wzajemnie i ściśle z kwestią uzyskiwania wyższego stopnia naukowego. Przyłączenie Krakowa w 1809 r. do Księstwa Warszawskiego spowodowało zmiany. Wprawdzie udzielono kilku stopni doktorskich, ale w zasadzie wstrzymano rozporządzeniem Dyrekcji Edukacji Narodowej z 1813 r. dalsze nadawanie tego stopnia; zarazem Dyrekcja zapowiedziała wydanie nowych przepisów normujących sprawę nadawania doktoratów i równocześnie dopuściła stosowanie wyjątków⁵.

Do wydania przepisów normujących nadawanie stopnia doktora teologii na razie nie doszło i sprawa została prolongowana do 1818 r. Wydanie tzw. Statutu Organicznego w 1818 r., zarządzającego Uniwersytet na nowych szczegółowych zasadach, dotyczyło także w swej treści sprawy nadawania stopni doktorskich na Wydziale Teolog. Poruszono tu kwestię opłat i taks, składania rygorozów w ustalonym zakresie, drukowania rozpraw w języku łacińskim i ich publicznej obrony, składania wyznania wiary oraz przeprowadzania aktu samej promocji. Szerokie wymagania mieściły się głównie po stronie rygorozów, do których należała znajomość następujących przedmiotów: nauki biblijne Starego i Nowego Testamentu, prawo kościelne, historia Kościoła, dogmatyka, teologia moralna i pastoralna. Obieranie tematów prac doktorskich pozostawiono kandydatom do ich swobodnej decyzji, stąd też zdarzały się wypadki powtarzania takich tematów. Przepisy te z biegiem czasu uległy zmianom z tendencją w kierunku ich obostrzenia, choć też zdarzały się sporadyczne wypadki liberalniejszego

³ Ks. T. Glemma, *Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1795—1847*, „Polonia Sacra”, 1948, nr 1, 1949, nr 1 i 2 i odb., Kraków 1949, s. VIII, 221.

⁴ W drugiej części niniejszego przyczynku publikuję dwa zestawienia nazwisk teologów promowanych w latach 1796—1846 i 1884—1939.

⁵ Ks. Glemma, o. c. s. 17, 40—41.

traktowania niektórych punktów jak np. zwalnianie kandydata od obowiązku drukowania rozprawy. Sam Wydział proponował też ze swej strony, by prace *pro gradu* z teologii pastoralnej były pisane nie po łacinie, ale po polsku, gdyż przedmiot ten był właśnie wykładany w tym języku⁶.

W rzeczywistości Wydział Teolog. stał jednak twardo na gruncie przepisów⁷, które stosował z całą powagą aż do momentu zupełnego zawieszenia prawa doktoryzacji co nastąpiło w drodze decyzji cesarskiej i reskryptu komisarza nadwornego Deyma z dnia 23 sierpnia 1847 r.⁸ Restytucja praw nadawania stopnia doktora teologii nastąpiła po długiej przerwie dopiero w 1884 r.

WYKAZ PROMOWANYCH

1°

Zestawienie obejmuje wyłącznie nazwiska i daty promocji oraz przy niektórych nazwiskach zachowane tytuły prac dokt. cytowane przez ks. Glemmę w wspomnianej wyżej pracy; pominięto natomiast celowo całe kompleksy danych osobistych, wspomnianych przez ks. Glemmę i tu czytelnika odsyłamy do cytowanej wyżej monografii.

1. ks. Andrzej CYANKIEWICZ, prom. 23 II 1796
2. ks. Dominik Jan Kanty MARKIEWICZ, prom. 23 II 1796
3. ks. Franciszek Ksawery ZGLENICKI, prom. 23 II 1796
4. ks. Karol LOCHMAN, prom. 11 III 1796
5. ks. Kajetan KOWALSKI, prom. 18 IV 1796

⁶ Archiwum U. J. akta Senatu Akadem. fasc. nr 2/2. Dziekan ks. Teliga do Senatu Akadem. 17 I 1843. Senat polecił (18 II 1843) uwzględnić język łaciński jako zasadę ogólną z prawem stosowania odstępstwa na korzyść języka polskiego o ile rzecz prosta, zapadnie taka uchwała na Wydziale.

⁷ Ks. Glemma, o. c. s. 55—56, 79 n., 143 n., 163, 164.

⁸ Archiwum U. J. akta Senatu J. w. Cesarsko-królewska Rada Administracyjna m. Krakowa do Uniwersytetu Jagiell. 26 VIII 1847.

⁹ Zestawienie nazwisk tych teologów, którzy rzeczywiście byli promowani na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiell. w okresie 1796—1846, sporządzono na podstawie wglądu w treść pracy ks. Tadeusza Glemmy: *Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1795—1847*, Kraków 1949, s. 17, 20, 40, 41, 79, 81, 82, 95—97, 109—114, 124, 126, 143—145, 162—163. Opuszczono natomiast w niniejszym zestawieniu 7 nazwisk tych, co do których nie ma absolutnej pewności, iż faktycznie otrzymali stopień doktorski. Są to: ks. Marcin Sławiński, ks. Franciszek Jabłonowski, ks. Marcin Bossakowski, ks. Wojciech Szwejkowski, ks. Antoni Tarłowski, ks. Jakub Szarkiewicz i ks. Teodor Michel; wymienia ich ks. Glemma (o. c. s. 17, 81 i 82) jako tych, którzy zostali dopuszczeni do rygorozów, nie mamy natomiast danych, iż takie rygoroza złożyli. Sprawa ks. Szwejkowskiego i Tarłowskiego nie jest jasna; jakby należało przypuszczać chodziło tu o doktorat honoris causa.

6. ks. Florian KUDREWICZ, prom. 14 XII 1809
7. ks. Wincenty ŁAŃCUCKI, prom. 14 XII 1809
8. ks. Mikołaj GILLES, prom. 19 I 1810
9. ks. Feliks JAROŃSKI, prom. 20 II 1810
10. ks. Sebastian SIERAKOWSKI, prom. 15 V 1811
11. ks. Jan Kanty GÓRNICKI C. M., prom. 15 III 1813
12. ks. Gabriel CEDROWICZ, prom. 17 VII 1813
13. ks. Adam URBANOWICZ, prom. 8 XI 1814
14. ks. Józef MŁODZIANOWSKI, prom. 12 XI 1814
15. ks. Józef KOZMIAN, otrzymał dyplom dokt. 9 III 1819
16. ks. Jan Marecki GUTKOWSKI, j. w.
17. ks. Alojzy CHIARINI, podpisano dyplom dokt. 12 III 1819
18. ks. Stanisław LAWECKI, prom. 15 VII 1819
19. ks. Maciej ŁACKI, prom. 24 VIII 1820, praca dokt.: *De ingenti multitudine martyrum, quae efficax pro veritate et divinitate Religionis Christianae suppeditat argumentum, adversus Henricum Dodvellum, qui exiguum eorum numerum autumat*. Rzecz napisana wraz z ks. Janem Działott.
20. ks. Adam PASZKOWICZ, prom. 6 X 1820, praca dokt.: *De rapida religionis christianae primis saeculis propagatione*.
21. ks. Stefan KŁODNICKI, prom. 6 XI 1820
22. ks. Błażej HELBINOWSKI, prom. 7 III 1821
23. ks. Jan LAVOISIER, prom. 31 III 1821
24. ks. Stanisław CZERSKI, prom. 3 IV 1821
25. ks. Jan HUDEK, prom. 27 IV 1821
26. ks. Tomasz ŚWIĄTKOWSKI, prom. 15 V 1821
27. ks. Jan DZIAŁOTT, prom. 15 V 1821, praca dokt. zob. uwaga przy nr 19 ks. Maciej Łacki.
28. ks. Piotr JANKOWSKI, prom. 3 IV 1823
29. ks. Wincenty Pocisk DOBROWOLSKI, prom. 22 VII, praca dokt.: *De tolerantia*
30. o. Jan Gwałbert LESZCZYŃSKI OP., prom. 21 IX 1824, praca dokt.: *De congregationibus quae de gratiae divinae auxiliis sub Clemente VIII et Paulo V Romanis Pontificibus Romae fuerunt institutae*.
31. ks. Mateusz WOJAKOWSKI, prom. 23 IX 1824
32. ks. Jan MASTELSKI, prom. 28 I 1825
33. ks. Wawrzyniec MARCZYŃSKI, prom. 30 I 1825
34. ks. Paweł STRASZYŃSKI, prom. 4 X 1826
35. ks. Józef WYSOCKI, prom. 20 III 1826
36. ks. Franciszek Piotr PEKALSKI, prom. 5 VI 1826
37. ks. Jan Stanisław PRZYBYLSKI, prom. 26 IX 1826, praca dokt.: *Dissertatio qua genuitas paulinae ad Hebraeos epistolae defenditur*.

38. ks. Edward CZARNIECKI, prom. 28 IX 1826
39. ks. Antoni WALCZYŃSKI, prom. 30 IX 1826, praca dokt.: *De vinculo matrimoniali ac divortii*.
40. o. Celestyn BENDNARSKI O. Cist., prom. 30 VII 1827
41. o. Kazimierz Fabian SOSNOWSKI O. Carm., prom. 26 I 1828, praca dokt.: *Jubilaeum anni sancti et Christianae Reipublicae non modo ad spirituales verum etiam ad temporalem felicitatem assequendam utilissimum*.
42. ks. Piotr PEKALSKI miechowita, prom. 5 VI 1828, praca dokt.: *De resuscitatione Petri militis a S. Stanislao Episcopo Cracoviensi*.
43. ks. Stanisław PRZYBYLSKI, prom. 26 IX 1828
44. ks. Antoni BYSTRZONOWSKI, prom. 13 XI 1828
45. ks. Stanisław Lubicz WROCZYŃSKI, prom. 9 I 1829, praca dokt.: *De sacrificio missae*.
46. ks. Wojciech OSSOLIŃSKI, prom. 27 IX 1829
47. ks. Ludwik LETOWSKI, prom. 14 X 1829
48. ks. Józef RACIBORSKI, prom. 13 IV 1831
49. ks. Ignacy SZYNGLARSKI, prom. 17 VI 1831, skreślony z albumu promot. za udział w powstaniu list. 16 XI 1831.
50. ks. Antoni LOTOCKI, prom. 27 VIII 1831, praca dokt.: *De praesentibus Ecclesiae Christi civilisque societatis calamitatibus causis earum et remediis quae tantis malis mederi possent*.
51. ks. Ludwik GRUSZECKI, prom. 28 II 1832
52. ks. Leon LAURYSIEWICZ, prom. 20 II 1834, praca dokt.: *Dissertatio in qua argumentis fide dignis probatur Jesum corpore pariter atque anima in coelum assumptum esse*.
53. ks. Karol TELIGA, prom. 10 XI 1835, praca dokt.: *De Ordinis Templariorum suppressione deque huius Ordinis innocentiam asseruntur*.
54. ks. Franciszek Serafin PIĄTKOWSKI, prom. 1 IV 1837
55. ks. Jan DROZDZIEWICZ, prom. 16 XII 1845, praca dokt.: *De primatu Romani Pontificis*.
56. ks. Mateusz SOLARSKI, prom. 26 I 1846, praca dokt.: *De divinitate Jesu Christi*.

2¹⁰

57. a) ks. Antoni TRZNADEL. b) Odrzykoń. c) 7 XI 1884, A. pr. nr 726. d) ks. Stanisław Spis. e) *De veritate et essentia Sacrificii Missae*, rkps Arch. U. J. s. 120.

¹⁰ Zestawienie nazwisk teologów promowanych na Wydziale Teolog. U. J. w okresie 1884—1939, sporządzono na podstawie kwerendy przeprowadzonej w tzw. albumach promowanych w Uniwersytecie Jagiell. Albumy te z okresu 2 X 1872 — 21 XII 1933 (numery promowanych 1—9265) znajdują się w Archiwum U. J., ostatni zaś tom obejmujący

58. a) ks. Antoni WÓJCIKOWSKI. b) Jasienica. c) 3 VII 1885, A. pr. nr 772 d) ks. Zygmunt Lenkiewicz. e) *De primatu Romani Pontificia*, rkps Arch. U. J. s. 158.
59. a) ks. Czesław WĄDOLNY. b) Mucharz. c) 9 XII 1886, A. pr. nr 921. d) ks. Józef Pelczar. e) *De fide Hebraeorum de immortalitate animae et de resurrectione corporum*, rkps Arch. U. J. s. 74.
60. a) ks. Jan FIJALEK. b) Pogwizdów. c) 26 VI 1891, A. pr. nr 1423. d) ks. Władysław Chotkowski. e) *De gestis statutisque synodalibus episcoporum Wladislaviensium medii aevi observationes criticae*.
61. a) ks. Tomasz MYSICKI C. M. b) Przeworsk. c) I II 1892, A. pr. nr 1481. d) ks. Stefan Pawlicki.
62. a) ks. Franciszek GOŁBA. b) Bachowice. c) 14 VI 1894, A. pr. nr 1801. d) ks. Tadeusz Gromnicki. e) *De authentia oracularum Isaiae prophetae*, rkps Arch. U. J. s. 48.
63. a) ks. Stefan Juliusz Maria de Liptowa et Orawa KOMOROWSKI. b) Bilinka. c) 14 VI 1894, A. pr. nr 1802. c) ks. Tadeusz Gromnicki. d) *De essentia Sacrificii Missae*.
64. a) ks. Franciszek ŚWIDERSKI. b) Jasło. c) 23 VII 1894, A. pr. nr 1846. d) ks. Józef Pelczar. e) *Dissertatio de peccati originalis existentia et propagatione*, rkps Arch. U. J. s. 10 (defekt.).
65. a) ks. Paweł RAWSKI. b) Wielowieś. c) 30 III 1895, A. pr. nr 1910. d) ks. Stanisław Spis (prom. sub auspiciis imperatoris). e) *De evolutione religionis christianae*.
66. a) ks. Józef Karol KACZMARCZYK. b) Nowy Targ. c) 15 VII 1899, A. pr. nr 2554. d) ks. Władysław Knapiński. e) *Przedmiot najwyższego szczęścia*, rkps Arch. U. J. s. 59.

czas 22 XII 1932—1939 (wraz z dalszą kontynuacją od 1945 do 14 X 1954, numery promowanych 9266—10753) znajduje się w kancelarii Rektora U. J.

Wpisy w albumach (od 1872 r.) były prowadzone przez Rektorat U. J. zawsze systemem chronologicznym i z uwzględnieniem numerus currens promowanych. W okresie przed 1872 r. prowadzenie ewidencji (matrikuł) należało do poszczególnych dziekanatów (wydziałowe matrikuły doktorów).

Z powyższych zestawień wydobyto zapisy promowanych teologów, uwzględniając najbardziej zasadnicze elementy, które opublikowano w poniżej podanym układzie, przy czym pkt e) utworzono na podstawie dodatkowego wglądu w akta rygorozalne Wydziału Teolog. (głównie oceny prac) i po przejrzaniu zbioru prac doktorskich tegoż Wydziału, znajdujących się w zbiorach Archiwum U. J.

a = imię i nazwisko promowanego

b = miejsce urodzenia

c = data promocji i kolejna pozycja zapisu w Albumie promowanych U. J. (skrót A. pr. nr...)

d = nazwisko promotora

e = pełny tytuł rozprawy doktorskiej, druk wzgl. rkps, miejsce przechowania, ilość stron.

67. a) ks. Józef CAPUTA. b) Lipowa. c) 24 VII 1899, A. pr. 2574. d) ks. Władysław Knapiński. e) *Przewodnie idee w wychowaniu*, rkps Arch. U. J. s. 48.
68. a) ks. Józef KULINOWSKI. b) Wojnicz. c) 21 X 1899, A. pr. 2587. d) ks. Władysław Chotkowski.
69. a) ks. Stanisław Kostka TRZECIAK. b) Rudna Wielka. c) 13 VII 1900, A. pr. nr 2654. d) ks. Tadeusz Gromnicki.
70. a) ks. Andrzej KOŚCIOLEK. b) Siercza. c) 4 VII 1903, A. pr. 2940. d) ks. Antoni Trznadel.
71. a) ks. Stefan SZYDELSKI. b) Sokółów. c) 16 XI 1905, A. pr. nr 3132. d) ks. Władysław Knapiński.
72. a) ks. Wilhelm Wincenty MICHAŁSKI C. M. b) Huta Laury (Śląsk). c) 10 VII 1907, A. pr. nr 3276. d) ks. Franciszek Gabryl. e) *Hozjusz i reformacja w Polsce w latach 1551—1558 na podstawie jego własnej korespondencji dotąd opublikowanej*, Poznań 1907, s. 103. Odb. z „Przeglądu Kościelnego”.
73. a) ks. Eustachy JELOWICKI. b) Lwów. c) 10 III 1910, A. pr. nr 3609. d) ks. Tadeusz Gromnicki.
74. a) ks. Józef Karol MICHAŁSKI C. M. b) Wirki (Śląsk). c) 28 VI 1910, A. pr. nr 3630. d) ks. Franciszek Gabryl. e) *Episkopat i Prezbiterat w Piśmie św. Nowego Testamentu*, Poznań 1910, s. 66, odb. z „Miesięcznika Kościelnego (Unitas)”.
75. a) ks. Jan Kanty SZYMECZKO. b) Dwory k. Oświęcimia. c) 7 XII 1910, A. pr. nr 3712. d) ks. Kazimierz Zimmermann. e) *Jurydyka w Polsce*, Arch. U. J. rkps s. 90.
76. a) ks. Tadeusz KRUSZYŃSKI. b) Dubliny. c) 20 XI 1911, A. pr. nr 3868. d) ks. Franciszek Gabryl. e) *Przypowieści Pana Jezusa o dobrym pasterzu*, Jan 10, 1—21.
77. a) ks. Jan Władysław KRZEMIENIECKI. b) Jadowniki podgórne. c) 12 VI 1914, A. pr. nr 4351. d) ks. Jan Fijalek. e) *Podstawa prawna przesładowań chrześcijańskich w państwie rzymskim*, Arch. U. J. s. 222.
78. a) ks. Marian MORAWSKI. b) Budapeszt. c) 11 VI 1915, A. pr. nr 4518. d) ks. Maciej Sieniatycki.
79. a) ks. Alfons BIELENIN. b) Brzeszcze. c) 11 VI 1915, A. pr. nr 4519. d) ks. Kazimierz Zimmermann. e) *Naruszenie i ochrona przywileju kanonu w Polsce w XIII w.*, rkps Arch. U. J. s. 146.
80. a) ks. Jan CZUJ. b) Borzęcin. c) 22 III 1916, A. pr. nr 4605. d) ks. Jan Fijalek.
81. a) ks. Franciszek KARABUŁA. b) Tonie. c) 23 V 1917, A. pr. nr 4738. d) ks. Antoni Bystrzynowski. e) *Sluga Boży, Is. 42 1-7, 49 1-9, 50 4-10, 52 13—53 12. czyli tzw. Pieśni o > c ebed Jahve*, Arch. U. J. rkps s. 141.

82. a) ks. Jan KUTOWSKI. b) Trzebiecz (Prusy). c) 27 VI 1917, A. pr. nr 4750. d) ks. Tadeusz Gromnicki.
83. ks. Piotr Stanisław STACH. b) Ujanowice. c) 6 XI 1917, A. pr. nr 4796. d) ks. Józef Kaczmarczyk. e) *Dissertatio de impedimento matrimoniali quod dicitur vis et metus*.
84. a) ks. Bolesław Ignacy WILANOWSKI. b) Bolimów. c) 15 VII 1918, A. pr. nr 4942. d) ks. Tadeusz Gromnicki. e) *Chronologia życia św. Pawła Apostoła; Autentyczność i nieskazoność listu św. Polikarpa do Filipensów* (studium patologiczne).
85. a) ks. Andrzej KRZESIŃSKI. b) Niepołomice. c) 13 V 1919, A. pr. nr 5088. d) ks. Antoni Bystrzonowski.
86. a) ks. Teofil DŁUGOSZ. b) Świdówka. c) 17 VI 1919, A. pr. nr 5121. d) ks. Jan Fijałek.
87. a) ks. Kazimierz DWORAK. b) Koryto. c) 30 VI 1919, A. pr. nr 5142. d) ks. Tadeusz Gromnicki.
88. a) ks. Paweł Wincenty DYLA C. M. b) Huta Lsury (Śląsk). c) 12 XII 1919, A. pr. nr 5289. d) ks. Maciej Sieniatycki.
89. a) ks. Paweł KURTYKA C. M. b) Borzęcin. c) 13 I 1920, A. pr. nr 5312. d) ks. Jan Fijałek.
90. Henryk Karol Marcin RAGAN bernard. b) Belzec. c) 5 VI 1919, A. pr. nr 5313. d) ks. Kazimierz Zimmermann. e) *Działalność misyjna św. Jana Kapistrana w Polsce i na Węgrzech i jego matrimonium ratum non consumatum*, rkps Arch. U. J. s. 131.
91. a) ks. Stanisław GŁĄBIŃSKI. b) Osówka. c) 11 III 1921, A. pr. nr 5503. d) ks. Maciej Sieniatycki.
92. a) ks. Stanisław SZWAJA. b) Niedźwiedź. c) 5 IV 1921, A. pr. nr 5519. d) ks. Maciej Sieniatycki.
93. a) ks. Tadeusz PETRZYK C. M. b) Kraków. c) 27 VI 1921, A. pr. nr 5591. d) ks. Antoni Bystrzonowski. e) *Modlitwa w Starym Zakonie*, maszynopis, Arch. U. J. s. 184.
94. a) ks. Kazimierz PRAZNOWSKI. b) Kalwaria Zebrzydowska. c) 9 VII 1921, A. pr. nr 5614. d) ks. Maciej Sieniatycki. e) *Świadomość mejska Jezusa Chrystusa*.
95. a) ks. Wawrzyniec DUDZIAK. b) Pasiebiec. c) 11 VII 1921, A. pr. nr 5616. d) ks. Maciej Sieniatycki. e) *Przeszłość kościelna i życie religijne Biecha*, rkps, Arch. U. J. s. 131.
96. ks. Antoni ŁATKA. b) Pogrzebień. c) 5 XI 1921, A. pr. nr 5678. d) ks. Jan Fijałek.
97. a) ks. Stanisław MEUS. b) Wołowice. c) 30 VI 1922, A. pr. nr 5916. d) ks. Józef Kaczmarczyk. e) *Nawrócenie się św. Pawła z uwzględnieniem trudności tekstu*, maszynopis, Arch. U. J. s. II, 55.
98. a) ks. Jan KICIŃSKI. b) Sieków. c) 11 XII 1922, A. pr. nr 6023. d) ks. Konstanty Michalski.

99. a) ks. Michał KORDEL. b) Sidzina. c) 18 XII 1922, A. pr. nr 6038. d) ks. Tadeusz Gromnicki.
100. a) ks. Ludwik MOSKA C. M. b) Mirków. c) 23 VI 1923, A. pr. nr 6212. d) ks. Antoni Bystrzonowski.
101. a) ks. Tadeusz GLEMMMA. b) Chełmża. c) 1 II 1924, A. pr. nr 6362. d) ks. Jan Fijałek. e) *Historiografia diecezji chełmińskiej po rok 1821*, „Nova Polonia Sacra” II/1926, s. 1—133 i nadb.
102. a) ks. Tadeusz FABER. b) Tarnów. c) 21 VI 1924, A. pr. nr 6465. d) ks. Józef Archutowski. e) *In faciem ei restiti* (Gal. 2, 11—14). *Zajęcia antiocheńskie*.
103. a) ks. Władysław MATYKA. b) Sokolniki. c) 21 VI 1924, A. pr. nr 6466. d) ks. Józef Archutowski.
104. a) ks. Marcin WZIAŁTEK. b) Urzejowice. c) 10 VI 1925, A. pr. nr 6752. d) ks. Antoni Bystrzonowski.
105. a) ks. Eugeniusz KRÓL. b) Jasło. c) 1 VI 1926, A. pr. nr 7090. d) ks. Józef Archutowski.
106. a) ks. Henryk CICHOWSKI. b) Skórnice. c) 12 I 1928, A. pr. nr 7641. d) ks. Jan Fijałek. e) *X. Stanisława Sokołowskiego teologa króla Stefana Batorego dzieło: O znamionach Kościoła (De verae et falsae Ecclesiae discrimine)*, Kraków u Łazarza 1583. Studium z dziejów literatury teologicznej w Polsce w XVI w. s. 103.
107. a) ks. Antoni OLEKSIK. b) Uście Solne. c) 12 VI 1928, A. pr. nr 7783. d) ks. Antoni Bystrzonowski.
108. a) ks. Maksymilian WOJTAS. b) Bytom. c) 6 III 1929, A. pr. nr 8204. d) ks. Jan Fijałek.
109. a) ks. Michał MORAWSKI. b) Pabianice. c) 25 V 1929, A. pr. nr 8270. d) ks. Jan Fijałek. e) *II. Sprawy Kościoła na sejmach 1578—1585 za Batorego*, druk. „Kronika diecezji kujawsko-kaliskiej”, 1924, 1925, nr 6—7. (Drugi rozdział z pracy pt. *Batory a katolicyzm*).
110. a) ks. Roland de la Motte SAINT PIERRE. b) Cere (Francja). c) 25 V 1929, A. pr. nr 8271. d) ks. Józef Archutowski. e) *De eruditione apposita in Contractu Matrimoniali*, rkps Arch. U. J. s. III, 94.
111. a) ks. Jan LITWIN. b) Podlesie. c) 12 VI 1931, A. pr. nr 8884. d) ks. Maciej Sieniatycki. e) *Prawo o zapowiedziach małżeńskich w polskim ustawodawstwie synodalnym i w praktyce do czasów soboru trydenckiego*.
112. a) ks. Piotr BOBER. b) Miechów. c) 11 XII 1931, A. pr. nr 9015. d) ks. Józef Kaczmarczyk. e) *Ozeasz jako człowiek, prorok i pisarz*.
113. a) ks. Stanisław BUCHAŁA. b) Biechanów. c) 18 VI 1932, A. pr. nr 9104. d) ks. Antoni Bystrzonowski. e) *Religijno-moralne zasady Księg Mądrości*, rkps Arch. U. J. s. 139.

114. a) ks. Stanisław MAJCHER. b) Czaple Wielkie. c) 15 XII 1932, A. pr. nr 9249. d) ks. Józef Kaczmarczyk.
115. a) ks. Stefan PAWELEK. b) Żywiec. c) 15 XII 1932, A. pr. nr 9250. d) ks. Józef Kaczmarczyk.
116. a) ks. Jan PIWOWARCZYK. b) Brzeźnica. c) 1 V 1933, A. pr. nr 9365. d) ks. Józef Kaczmarczyk. e) *Kryzys społeczno-gospodarczy w świetle katolickich zasad*, druk. Kraków 1932, s. 159, 1 nfb.
117. a) ks. Józef Jan BAŃKA. b) Gliwice. c) 2 VII 1937, A. pr. nr 9685. d) ks. Tadeusz Glemma. e) *Dekanat pszczyński w czasie reformacji protestanckiej i odrodzenia katolickiego na tle stosunków kościelnych Śląska*, druk. Chorzów 1937, s. 104, 1 nfb. nakł. autora.
118. a) ks. Witold KLIMKIEWICZ. b) Bogusław. c) 21 III 1938, A. pr. nr 9740. d) ks. Tadeusz Glemma. e) *Kardynał Ledóchowski na tle swojej epoki 1822—1902. II. Wybór nuncjusza Mieczysława Ledóchowskiego na stolicę gnieźnieńską i poznańską w r. 1865*, druk. Kraków 1938, s. XXXI, 315, nakł. autora.
119. a) ks. Paweł LATUSEK. b) Tychy. c) 11 V 1938, A. pr. nr 9752. e) *Problem cierpienia u św. Augustyna*. Druk. Chorzów 1938, s. 109, nakł. autora.
120. a) ks. Leonard SKWARCZEWSKI. b) Łojki. c) 3 IV 1939, A. pr. nr 9819. d) ks. Józef Archutowski. e) *Dzień Jahwy w Księdze Proroka Joela. Studium egzegetyczne*, druk. Kraków 1939, s. 73, nakł. autora.
121. a) ks. Jan SZCZOTKA. b) Rychwałd. c) 16 VI 1939, A. pr. nr 9847. d) ks. Konstanty Michalski. e) *Dwa problemy w filozoficzno-religijnym systemie Br. Ferd. Trentowskiego*, Arch. U. J. maszynopis s. 32, V, 59.

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

Tadeusz Silnicki — Kazimierz Gołąb, *Arcybiskup Jakub Świnka i jego epoka*, wyd. Pax, Warszawa 1956, str. 311.

Wiek XIII i XIV budził szczególne zainteresowanie historyków od Lelewela począwszy. Poświęcili tym czasom swe prace przy końcu XIX wieku: Abraham¹, w XX wieku O. Balzer², R. Grodecki³, ks. W. Karasiewicz⁴, E. Długopolski⁵, J. Baszkiewicz⁶, K. Tymieniecki⁷. Najwięcej pociągała wybitna postać Jakuba Świnki.

Choć nie wszystkie problemy wieku XIII i XIV zostały pomyślnie, ku zadowoleniu wszystkich, rozwiązane, można było pomyśleć o popularno-naukowej monografii na temat arcybiskupa Jakuba Świnki, by szerszy ogół miłośników naszej przeszłości zapoznał się z tą piękną postacią, z jej zmaganiem i zwycięstwami. Podjęli się tego zadania: T. Silnicki i K. Gołąb. Pierwszy autor opracował rozdziały: „Wstęp”, „Wakans i wybór”, „Lata przedbiskupie”, „Ród i pochodzenie”, „Charakter epoki”, „Śląski spór kościelno-polityczny”, „Walka o monarchię 1288—1306”, „Sprawa Muskaty”, „Korona Królestwa Polskiego”, gdy K. Gołąb napisał rozdziały: „Działalność kościelna”, „Synody prowincjonalne i ich statuty”.

Mamy więc pracę zespołową, rodzaj często dziś spotykany, ale czy z korzyścią w tym wypadku stosowany? Jak się okazuje nie zawsze starano się o scharmonizowanie całości. Spotyka się bowiem niepotrzebne powtarzania, a nawet sprzeczności między autorami. W jednym są zgodni: podchodzą do tematu z wielkim entuzjazmem, który przechodzi

¹ Abraham, *Sprawa Muskaty*, R. A. U., t. XXX, 1894.

² O. Balzer, *Królestwo Polskie, 1295—1370*, t. I—III, Lwów 1919—1920.

³ R. Grodecki, *Dzieje polityczne Śląska do r. 1290*, [w:] *Historia Śląska*, t. I, Kraków 1933.

⁴ Ks. Wł. Karasiewicz, *Jakub II Świnka arcybiskup gnieźnieński 1283—1314*, Poznań 1948, Pr. Kom. Teol., P. T. P. N. t. III, z. 3.

⁵ E. Długopolski, *Władysław Łokietek na tle swoich czasów*, Wrocław, 1951.

⁶ J. Baszkiewicz, *Powstanie zjednoczonego państwa polskiego na przełomie XIII i XIV w.*, Warszawa 1954.

⁷ K. Tymieniecki, *Odnowienie dawnego Królestwa Polskiego*, „Kwart. Hist.” XXIV, r. 1920; — *Studia nad XIV wiekiem...* „Przegl. Hist.” XXI, 1917—1918.